

Dosarul nr. 2ra-2138/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana (jud. A.Malii)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V.Clima, V.Buhnaci, E.Palanciuc)

DECIZIE

19 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Nina Vascan
Victor Burduh
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de Întreprinderea Mixtă „MSA Finance” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „MSA Finance” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Veronicăi Anatii, Nataliei Bogdan și Svetlanei Grenio cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor contractuale, penalităților și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Întreprinderea Mixtă „MSA Finance” Societate cu Răspundere Limitată și a fost menținută hotărârea din 29 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana,

c o n s t a t ă:

La 1 decembrie 2016, ÎM „MSA Finance” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva Veronicăi Anatii, Nataliei Bogdan și Svetlanei Grenio cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor contractuale, penalităților și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, potrivit contractului de împrumut nr.2633 din 8 august 2014, Veronica Anatii a primit de la ÎM „MSA Finance” SRL un împrumut în sumă de 30 000 de lei, cu termenul final de rambursare la 8 august 2016.

ÎM „MSA Finance” SRL a menționat că, prin contractul de fidejusiune nr.2633-A din 8 august 2014, Natalia Bogdan și-a asumat obligația să răspundă în mod solidar cu Veronica Anatii față de ÎM „MSA Finance” SRL pentru onorarea integrală a obligațiilor

de rambursare a împrumutului și altor plăți legate de contractul de împrumut nr.2633 din 8 august 2014, în cazul dacă debitorul nu-și va onora aceste obligații.

A afirmat că, prin contractul de fidejusiune nr.2633-B din 8 august 2014 și Svetlana Grenio și-a asumat obligația să răspundă în mod solidar cu Veronica Anatii față de ÎM „MSA Finance” SRL pentru onorarea integrală a obligațiilor de rambursare a împrumutului și altor plăți legate de contractul de împrumut nr.2633 din 8 august 2014, în cazul dacă debitorul nu-și va onora aceste obligații.

Reclamanta a specificat că, la 8 august 2014 ÎM „MSA Finance” SRL a transferat pe contul curent al debitorului Veronica Anatii suma în mărime de 30 000 de lei, ce se confirmă prin ordinul de eliberare a împrumutului nr.541, eliberat de BC „Comerțbank” SA.

ÎM „MSA Finance” SRL a relatat că, Veronica Anatii nu-și onorează obligațiunile contractuale privind rambursarea împrumutului primit și achitarea dobânzii calculate pentru utilizarea lui, încălcând astfel prevederile contractului de împrumut nr.2633 din 8 august 2014 și prevederile art.572 Cod Civil.

A mai indicat că, la 22 martie 2016 Veronicăi Anatii i-a fost transmisă reclamația, prin care s-a solicitat achitarea integrală a datoriei la împrumut și a dobânzilor, însă cerințele ÎM „MSA Finance” SRL nu au fost satisfăcute.

Astfel, la 22 martie 2016 ÎM „MSA Finance” SRL a expediat reclamația și în adresa fidejursorului Natalia Bogdan, însă deși a fost recepționată, ultima a fost lăsată fără răspuns.

La fel, la 22 martie 2016 ÎM „MSA Finance” SRL a expediat reclamația și în adresa fidejursorului Svetlana Grenio, însă ultima a refuzat să o recepționeze, fapt indicat în avizul de recepție.

Mai mult, conform calculului din 14 noiembrie 2016 datoria acumulată de Veronica Anatii față de ÎM „MSA Finance” SRL constituie suma de 53 275,27 de lei compusă din capitalul neachitat – 23 123,34 de lei; dobânda neachitată pentru utilizarea împrumutului în sumă de 15 634,23 de lei și penalitatea în sumă de 14 518,15 de lei.

ÎM „MSA Finance” SRL prin cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare a cerințelor a solicitat încasarea în mod solidar de la Veronica Anatii, Natalia Bogdan și Svetlana Grenio a datoriei în sumă de 53 275,72 de lei, formată din capitalul neachitat – 23 123,34 de lei, dobânda neachitată pentru utilizarea împrumutului în sumă de 15 634,23 de lei, penalitatea în mărime de 14 518,15 de lei, și a taxei de stat în sumă de 15 98,27 de lei, precum și încasarea de la Svetlana Grenio a cheltuielilor pentru citarea publică în mărime de 180 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată în mărime de 1 598,27 de lei.

Prin hotărârea din 29 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana acțiunea depusă de ÎM „MSA Finance” SRL a fost admisă parțial. S-a încasat în mod solidar de la Veronica Anatii, Natalia Bogdan și Svetlana Grenio în beneficiul ÎM „MSA Finance” SRL suma de 5 692 de lei, cu titlu de dobândă contractuală și suma de 270 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată sub formă de taxă de stat, iar în total suma de 5 962 de lei. S-a încasat de la Svetlana Grenio în beneficiul ÎM „MSA Finance” SRL suma de 180 de lei, cu titlul de cheltuieli pentru citarea publică. În rest, pretențiile

formulate de ÎM „MSA Finance” SRL privind încasarea capitalului neachitat în mărime de 23 123,34 de lei, a dobânzilor de întârziere în mărime de 2 068,23 de lei, a penalităților în mărime de 14 518,15 de lei și a cheltuielilor de taxă de stat, s-au respins. S-a încasat de la ÎM „MSA Finance” SRL în beneficiul Veronicăi Anatii și Nataliei Bogdan suma de 3 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest cerința încasării cheltuielilor de asistență juridică s-au respins.

La 21 decembrie 2017, ÎM „MSA Finance” SRL a declarat apel împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana.

Prin decizia din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de ÎM „MSA Finance” SRL și a fost menținută hotărârea din 29 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana.

La 24 august 2018, ÎM „MSA Finance” SRL a declarat recurs împotriva deciziei din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și pasibilă de casare, deoarece nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea, și anume, art.667 și 869 alin. (1) ale Codului civil.

Recurenta a reiterat motivele de fapt și de drept invocate în cererea de apel.

Suplimentar a relatat că, instanța de apel nu a aplicat art. 867 alin. (1), 869 alin. (1) și 585 ale Codului civil.

Sub acest aspect a menționat că, instanța de apel a ignorat faptul că, împrumutul acordat este atribuit la grupul împrumuturilor cu risc sporit, deoarece se eliberează suma mică pe un termen scurt fără vreo garanție patrimonială sub formă de gaj/ipotecă și se eliberează numai în baza certificatului de salariu.

Mai mult, recurenta în susținerea recursului și-a argumentat poziția în baza cauzei CtEDO, și anume, Aurel Beian vs România din 6 decembrie 2007.

Totodată, este neîntemeiată respingerea de către prima instanță a pretenției privind încasarea penalităților, precum și ignorarea prevederilor art. 272 Cod civil, conform căruia a fost calculată penalitatea.

La fel, a indicat că suma de 3 000 de lei încasată cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, nu este rezonabilă și prin urmare este neîntemeiată. Or, art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede altfel.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și admiterea integrală a cererii de chemare în judecată, cu încasarea datoriei.

Prin referința din 7 noiembrie 2018, Veronica Anatii, reprezentată de avocatul Pavel Croitoru a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 6 iunie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat la 24 august 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 5 decembrie 2018, recursul declarat de ÎM „MSA Finance” SRL, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de ÎM „MSA Finance” SRL, este neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, la 8 august 2014 Veronica Anatii s-a adresat ÎM „MSA Finance” SRL cu cerere privind acordarea unui împrumut (f.d.10).

Tot, la aceeași dată, între ÎM „MSA Finance” SRL în calitate de împrumutător și Veronica Anatii în calitate de împrumutat, a fost încheiat contractul de împrumut nr.2633, potrivit căruia împrumutătorul a transmis în proprietatea împrumutatului suma în mărime de 30 000 lei, cu termen final de rambursare, până la 8 august 2016, cu o dobândă de 6% lunar. (f.d. 11-12)

Conform graficului de achitare conform contractului de împrumut nr. 2633 din 8 august 2014, Veronica Anatii s-a obligat să restituie ÎM „MSA Finance” SRL împrumutul și dobânda contractuală în 24 rate lunare în cuantum de 2 390,37 de lei fiecare, în perioada 8 septembrie 2014 – 8 august 2016 (f.d.11-15).

Prin contractul de fidejusiune nr.2633-A din 8 august 2014, Natalia Bogdan și-a asumat obligația să răspundă în mod solidar cu Veronica Anatii față de ÎM „MSA Finance” SRL pentru onorarea integrală a obligațiilor de rambursare a împrumutului și altor plăți legate de contractul de împrumut nr. 2633 din 8 august 2014, în cazul dacă debitorul nu-și va onora aceste obligații (f.d.16-18).

De asemenea, prin contractul de fidejusiune nr. 2633-B din 8 august 2014, Svetlana Grenio și-a asumat obligația să răspundă în mod solidar cu Veronica Anatii față de ÎM „MSA Finance” SRL pentru onorarea integrală a obligațiilor de rambursare a împrumutului și altor plăți legate de contractul de împrumut nr. 2633 din 8 august 2014, în cazul dacă debitorul nu-și va onora aceste obligații (f.d.19-21).

Este cert faptul că, potrivit ordinului de plată nr.541, se atestă cu certitudine că la 8 august 2014 Veronica Anatii a primit suma împrumutului în mărime de 30 000 de lei (f.d. 23).

La 22 martie 2016, ÎM „MSA Finance” SRL a expediat în adresa Veronicăi Anatii în calitate de împrumutat, Nataliei Bogdan și Svetlanei Grenio în calitate de fidejutori, reclamații cu privire la restituirea datoriilor acumulate, care au fost recepționate, însă au rămas fără răspuns (f.d.4-9).

Înaintând acțiunea în judecată împotriva Veronicăi Anatii, Nataliei Bogdan și Svetlanei Grenio, ÎM „MSA Finance” SRL a solicitat prin cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare a cerințelor, încasarea în mod solidar de la Veronica Anatii, Natalia Bogdan și Svetlana Grenio a datoriei în sumă de 53 275,72 de lei, formată din capitalul neachitat – 23 123,34 de lei, dobânda neachitată pentru utilizarea împrumutului în sumă de 15 634,23 de lei, penalitatea în mărime de 14 518,15 de lei, și taxei de stat în sumă de 15 98,27 de lei, precum și încasarea de la Svetlana Grenio a cheltuielilor pentru citarea publică în mărime de 180 de lei, precum și a cheltuielilor de judecată în mărime de 1 598,27 de lei.

Fiind investită cu examinarea cauzei și având ca obiect încasarea împrumutului, dobânzilor și penalităților, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, prima instanță a ajuns la concluzia admiterii în parte a acțiunii depuse de ÎM „MSA Finance” SRL.

Judecând apelul declarat de ÎM „MSA Finance” SRL, instanța de apel, reieșind din temeiurile și obiectul acțiunii, cu aplicarea corectă a legii materiale, stabilind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și având la bază cumulumul de probe administrate la caz, corect a ajuns la concluzia respingerii apelului, menținând hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut prevederile art. 512 alin. (1), 513 alin. (1), 514, 572 alin. (2), 619 alin. (1), 624 alin. (1), 712 alin. (1), (3), 717 alin. (1), (2), 719 lit. f), 867 alin. (1), 869 alin. (1), (2), 871 alin. (1), 1146 alin. (1), 1153 alin. (1) și 1156 alin. (1) ale Codului civil și art.5 alin.(1), (3) lit. 1) din Legea privind contractele de credit pentru consumatori nr.202 din 12 iulie 2013.

Cu referire la nomele citate și în coraport cu materialele cauzei, instanța de apel a remarcat că, prima instanță corect a stabilit existența datoriei pârâtelor, însă nu în cuantumul solicitat de ÎM „MSA Finance” SRL.

Sub acest aspect, instanța de apel a stabilit că, reieșind din faptul că Veronica Anatii a achitat suma de 37 874 de lei, care depășește datoria de bază, concluzia primei instanțe privind respingerea ca neîntemeiată a pretenției cu privire la încasarea capitalului neachitat în mărime de 23 123,34 lei, este justificată.

Cât privește pretenția cu privire la restituirea dobânzilor neachitate pentru utilizarea împrumutului, Colegiul a conchis că prima instanță just a concluzionat privind admiterea parțială pretenției date, încasând în mod solidar de la Veronica Anatii, Natalia Bogdan și Svetlana Grenio suma de 5 692 de lei.

În consecință, având în vedere că Anatii Veronica a achitat ÎM „MSA Finance” SRL suma de 7 874 de lei în surplus (37 874 de lei suma achitată – 30 000 de lei datoria), Curtea de Apel Chișinău a punctat că prima instanță corect a dispus încasarea dobânzii doar în mărime de 5 692 de lei (13 566 de lei dobânda rezonabilă – 7 874 de lei achitat

în surplus), cu respingerea ca neîntemeiată a pretenției privind încasarea dobânzii în mărimea rămasă de 2 068,23 de lei. (15 634,23 de lei – 13 566 de lei)

Finalmente, reținând că pct.2.19, prin care împrumutatul s-a obligat să achite împrumutătorului clauză penală de 0,5 % pentru fiecare zi de întârziere, este o clauză contractuală standard, luând în calcul prevederile exprese ale legii, și anume, art.719 lit. f) Codul Civil, precum și prevederile Directivei nr. 93/13/CEE, conform art. 217, 220 și 717 din Codul Civil, Colegiul a considerat că prima instanță corect a apreciat că pct.2.19 nu poate fi aplicat întrucât este abuziv și prin urmare lovit de nulitate absolută.

Ca urmare, clauzele pe care ÎM „MSA Finance” SRL își fondează pretențiile referitoare la încasarea penalităților sunt nule și lipsite de valabilitate, or, instanța de apel a respins ca neîntemeiat argumentul precum că, penalitatea este una legală.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține prevederile art. 512 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute.

Conform art. 513 alin. (1) Cod civil, debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.

Art. 514 Cod civil, prevede că obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 867 alin. (1) Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

În corespundere cu art. 871 alin. (1) Cod civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul și până la expirarea termenului.

În sensul art.1146 alin.(1) Cod civil, prin contract de fidejusiune, o parte (fidejutor) se obligă față de cealaltă parte (creditor) să execute integral sau parțial, gratuit sau oneros obligația debitorului.

În context, art.1153 alin.(1) Cod civil indică că, fidejutorul răspunde în toate cazurile doar până la suma maximă menționată în contractul de fidejusiune, iar art.1156 alin.(1) Cod civil, prevede că, în cazul neexecutării obligației principale, fidejutorul și debitorul sânt obligați solidar în fața creditorului dacă în contract nu este prevăzut altfel.

La caz, este important de menționat că Veronica Anatii a achitat în beneficiul ÎM „MSA Finance” SRL suma de 37 874 de lei, ultima achitarea fiind efectuată la 22 iunie 2016.

Ca urmare, la situația din 14 noiembrie 2016 Veronica Anatii în perioada 9 septembrie 2014-22 iunie 2016 a achitat în beneficiul ÎM „MSA Finance” SRL suma în mărime de 37 874 de lei, care depășește datoria de bază.

Astfel, instanța de recurs conchide că decizia instanței de apel, prin care a fost menținută hotărârea primei instanțe este una justificată, aceasta deoarece s-a stabilit cu certitudine că Veronica Anatii a executat în modul corespunzător obligația de restituire a împrumutului în termenii prevăzuți în contractul de împrumut nr. 2633 din 8 august

2014, iar pretenția cu privire la încasarea capitalului neachitat în mărime de 23 123,34 de lei, corect a fost respinsă.

La acest capitol, instanțele ierarhic superioare analizând calculul datoriei la contractul de împrumut, corect au concluzionat că, Veronica Anatii urma să restituie împrumutul acordat de ÎM „MSA Finance” SRL în 24 rate în cuantum de 2 390,37 de lei/lunar, sumă formată din datoria principală și dobânda contractuală, astfel încât s-a constatat achitarea lunară a datoriei principale și dobânzii contractuale, persistând unele întârzieri, iar ÎM „MSA Finance” SRL urma să repartizeze sumele achitate lunar, proporțional în contul stingerii datoriei principale și dobânzii contractuale, și nicidecum indicând-o doar în contul acoperirii dobânzilor contractuale.

Conform art. 869 alin.(1) Cod civil, în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, care trebuie să se afle într-o relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

Iar, în baza art. 869 alin.(2) Cod civil, înțelegerea asupra dobânzii prin care se încalcă dispoziția alin.(1) este nulă.

În accepțiunea art.872 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobândă în mărimea prevăzută la art.619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Dacă în contract este prevăzută restituirea împrumutului în rate și împrumutatul nu restituie în modul stabilit nici cel puțin o rată, împrumutătorul poate cere restituirea imediată a întregului împrumut și a dobânzii aferente.

Art. 619 alin. (1) Cod civil, prevede că obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

În condițiile pct. 1.5 al contractului de împrumut nr. 2633 din 8 august 2014 a fost stabilită dobânda de 6% lunar. (f.d. 11)

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evidențiază că rata de bază a BNM la 8 august 2014 constituie 3,5%, iar dobânda contractuală stabilită prin contractul de împrumut este de 6% lunar, respectiv dobânda anuală constituie 72%.

În acest sens, se va nota că clauza contractuală prevăzută la pct. 1.5 al contractului menționat supra, în partea obligației de a plăti dobânda ce depășește rata de refinanțare a BNM, contravine normei juridice.

Or, conform art. 220 alin.(1) și (3) Cod civil, actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sunt nule dacă legea nu prevede altfel. Nulitatea clauzei nu atrage nulitatea întregului act juridic dacă se poate presupune că acesta ar fi fost încheiat și în lipsa clauzei declarate nule, iar conform art. 217 alin.(1) și alin.(2) Cod civil, instanța de judecată invocă nulitatea absolută din oficiu. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părți a actului lovit de nulitate.

Argumentul recurenței precum că, instanța de apel nu a aplicat art. 867 alin. (1), 869 alin. (1) și 585 ale Codului civil, nu poate fi reținut și urmează a fi respins, aceasta deoarece se atestă că contractul nu a fost negociat.

Sub acest aspect instanța de recurs menționează, prin prisma art. 7 alin. (1) al Legii privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii și Directivei Consiliului Comunităților Europene 93/13/CE din 5 aprilie 1993, s-a stabilit în mod expres competența instanței de judecată de a constata din oficiu caracterul abuziv al clauzelor din aceste contracte.

În contextul dat se va specifica că contractul de împrumut încheiat cu ÎM „MSA Finance” SRL este un contract pre-formulat și indubitabil este un contract de adeziune, or, acesta nu poate fi negociat, acceptarea lui fiind o condiție pentru a încheia orice contract cu întreprinderea vizată, iar voința clientului se prezumă la a semna sau nu actul juridic.

Sintetizând cele expuse, instanța de recurs constată drept temeinică aprecierea instanței de apel referitor la dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, și anume, în defavoarea consumatorului (debitor), în partea ce ține de dobânda contractuală prevăzută în contract și raportată la rata de refinanțare stabilită de BNM.

În sprijinul poziției exprimate, se accentuează că clauza inclusă în pct. 1.5 al contractului favorizează creditorul și dezavantajează debitorul, or, conform art. 716 alin. (1) Cod civil, o clauză contractuală standard este lipsită de efect dacă prejudiciază disproportionat, contrar principiilor buneii-credințe, cealaltă parte a contractului.

Remarcabil este că atât prima instanță, cât și instanța de apel legal, la determinarea caracterului rezonabil al ratei dobânzii au reținut că, rata de refinanțare interbancară (CHIBOR) publicată de BNM, la 8 august 2014 a fost de 11,74 %, profitul creditorului constituie 8,87%, aproximativ jumătate din costul indicat la componența nr. 1 și cheltuielile suportate de creditor și costurile aferente menținerii rezervei instituționale este de 5%, iar o dobândă de 22,61% anual ar putea fi tratată ca fiind rezonabilă pentru contractul de împrumut nr. 2633 din 8 august 2014.

Instanța de recurs relevă, că în litigiul dedus judecății, instanțele ierarhic inferioare corect au determinat că dobânda urmează a fi calculată în limitele termenului de 24 de luni, conform următorului calcul (30 000 de lei x 22,61% - pentru 1 an/12 luni, iar pentru luni x 6 luni), iar dobânda contractuală pentru 24 luni, constituie 13 566 de lei (2 826,25 de lei + 6 783 de lei + 3 956, 75 de lei), compusă din 30 000 de lei x 21,61 % (dobânda anuală rezonabilă) / 12 luni (pentru 1 an) x 5 luni din anul 2014 = 2 826,25 de lei; 30 000 de lei x 22,61% (dobânda anuală rezonabilă) / 12 luni (pentru 1 an – anul 2015) = 6 783 de lei și 30 000 de lei x 22,61% (dobânda anuală rezonabilă) / 12 luni (pentru 1 an) x 7 luni din anul 2016 = 3 956, 75 de lei.

În principiu, având în vedere că Veronica Anatii a achitat ÎM „MSA Finance” SRL suma de 7 874 de lei în surplus (37 874 de lei sumă achitată – 30 000 de lei datoria) întemeiat s-a dispus încasarea dobânzii în mărime de 5 692 de lei (formată din 13 566 de lei dobânda rezonabilă – 7 874 de lei achitat surplus) și s-a respins pretenția privind încasarea dobânzii în mărime de 2 068, 23 de lei (15 634, 23 de lei – 13 566 de lei).

Conform art. 624 Cod civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun, iar alin. (3) al aceluiași articol, prevede că, clauza penală poate fi stipulată în

mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate.

Având în susținere dispoziția menționată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție opinează că legal a fost respinsă pretenția privind încasarea penalităților, chiar dacă potrivit pct. 2.19 din condițiile generale la contractul de împrumut, ÎM „MSA Finance” SRL va avea dreptul să solicite, iar Veronica Anaitii va avea obligația de a plăti o penalitate, stabilită conform art. 625-630 Cod civil și prezentului contract, în mărime de 0,5% din suma datorată pentru fiecare zi de întârziere a plății, aplicată la suma datorată pentru toată perioada de întârziere. Penalitatea se calculează până la data achitării integrale a sumei datorate. (f.d. 13)

Respectiv, în virtutea raportului obligațional și în acord cu prevederile art. 712 alin.(1), (3), 717 alin. (1), (2) și 719 lit. f) ale Codului civil, precum și art. 5 alin. (1), (3) lit. 1) din Legea privind contractele de credit pentru consumatori nr. 202 din 12 iulie 2013, instanța de recurs a accentuat că, pct. 2.19 al contractului, prin care Veronica Anaitii s-a obligat să achite ÎM „MSA Finance” SRL clauza penală de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere, este o clauză contractuală standard și nu poate fi aplicată, deoarece este abuzivă și prin urmare lovită de nulitate absolută.

Astfel, nu poate fi reținut și se respinge argumentul recurenteii precum că instanța de apel a ignorat faptul că, împrumutul acordat este atribuit la grupul împrumuturilor cu risc sporit, deoarece se eliberează suma mică pe un termen scurt fără vreo garanție patrimonială sub formă de gaj/ipotecă și se eliberează numai în baza certificatului de salariu. Or, la caz, s-a stabilit că la încheierea contractului au fost încheiate 2 contracte de fidejusiune, în vederea restituirii împrumutului, fiind astfel instituită o garanție în acest sens.

Prin urmare, sunt apreciate critic susținerile recurenteii precum că instanțele de judecată nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea cauzei în fond, nefiind dovedite circumstanțele considerate de instanță ca stabilite, iar concluziile instanței expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, deoarece susținerile date nu au suport legal, mai mult că contravin constatărilor relatate.

Celelalte apărări ale recurenteii formulate în recurs, la fel, sunt neîntemeiate, mai mult, în esența lor, sunt similare argumentelor invocate în apel și sunt expuse asupra circumstanțelor, cărora le-a fost dată o apreciere corectă și nefiind stabilite careva încălcări.

Sintetizând, instanța de recurs conchide că decizia recurată este adoptată în limitele competenței, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, iar în cadrul judecării cauzei au fost create condiții obiective participanților la proces, întru realizarea drepturilor sale procedurale.

Mai mult că, aceste argumente nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt întemeiate și legale, iar criticele formulate în recurs sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), 445 alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea Mixtă „MSA Finance” Societate cu Răspundere Limitată.

Se menține decizia din 6 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 29 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „MSA Finance” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Veronicăi Anatii, Nataliei Bogdan și Svetlanei Grenio cu privire la încasarea datoriei, dobânzilor contractuale, penalităților și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Svetlana Filincova

Nina Vascan

Victor Burduh

Tamara Chișca-Doneva